

2005-12-14

LS 0503-0462

Landstingsstyrelsen

Motion 2005:10 av Åke Holmström (kd) om alkohol på SL-bussarna

Föredragande landstingsråd: Anna Kettner

ÄRENDET

Motionären föreslår att alla bussar inom SL-trafiken ska utrustas med alkohol.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Motionären anser att alla bussar i SL-trafiken ska utrustas med alkohol. Införande av alkohol i bussar och andra fordon är ett naturligt steg i utvecklingen mot en allt säkrare SL-trafik. SL har sedan lång tid tillbaka rutiner för att testa förarpersonal för alkohol och narkotika, regelmässigt vid anställning och slumpmässigt med 10 procent per år. Utöver detta görs alltid tester vid större händelser där förarens agerande kan haft betydelse.

I dagsläget bedömer dock SL att alkoholen tekniskt sett inte mogna och att rutiner saknas för att möjliggöra beslut om ett omedelbart och fullständigt införande. En komplicerande faktor är att förarpersonal i Stockholm ofta byter av varandra med passagerare i bussen. Ett alkohol som felaktigt slår till, eller annat tekniskt fel på bussen, kan då leda till att oskyldiga förare av passagerarna stämplas som berusade. För att lösa dessa problem planerar SL ta fram en handlingsplan för hur införande av alkohol i busstrafiken ska kunna genomföras.

Ingela Nylund Watz

Anna Kettner

Bilaga
Motion

Stockholms läns landsting
Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE

2

2005-12-14

LS 0503-0462

Anders Lönn

ÄRENDET OCH DESS BEREDNING

Åke Holmström (kd) har i en motion (bilaga), väckt den 8 mars 2005, föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* alla bussar inom SL-trafiken ska utrustas med alkolås.

Yttranden har inhämtats från landstingsdirektören och AB Storstockholms Lokal-trafik

Landstingsdirektören har i tjänsteutlåtande den 16 november 2005 föreslagit landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta *att* som svar på motionen överlämna utlåtandet som sitt yttrande.

Landstingsstyrelsens förvaltning anser att det finns goda skäl för Stockholms läns landsting att påbörja ett arbete med att successivt införa alkolås i fordon i kollektivtrafiken.

Intresset för alkolås är idag stort både från transportföretag och organisationer som köper transporter. De senaste åren har flera trafikhuvudmän börjat ställa krav på alkolås i bussar och andra fordon. Vid de senaste bussupphandlingarna har både Värmlandstrafiken och Blekingetrafiken ställt krav på alkolås. Nu går dessa vidare med samma krav vid upphandling av färdtjänsten. Dalatrafiken har deltagit i Vägverkets försök med alkolås och kräver nu alkolås i alla bussar i pågående upphandling med trafikstart sommaren 2006. I Västra Götaland planerar Västtrafik krav på alkolås vid kommande bussupphandling. Det finns även beslut om alkolås i regionens samtliga fordon, inklusive personbilar.

I Stockholms läns landsting har färdtjänstnämnden i sitt förslag till budget för 2006 redovisat hur införandet av alkolås i specialfordon ska påskyndas. Bidrag till inköp och installation kommer att erbjudas till berörda avtalspartners.

Vägverket har tillsammans med transportföretag drivit försök med alkolås för att praktiskt visa användningen och att följa upp effekterna av alkolås. Enligt Vägverket är erfarenheterna mycket goda och acceptansen hos chaufförerna överlag hög. De tekniska problem som funnits har idag övervunnits och de lås som nu används fungerar på ett bra sätt. När allt fler ställer krav på nyktert framförda transporter menar Vägverket att den tekniska utvecklingen kommer att gå snabbt. Kraven på teknik och funktionalitet kommer därför kontinuerligt att förändras och förbättras.

Den statliga "Alkolåsutredningen" har regeringens uppdrag att utreda frågan om en lag med krav på alkolås eller andra tekniska system som förhindrar rattfylleri. Regeringens ambition är att alla nya bilar ska utrustas med alkolås senast från år 2012 och bussar och lastbilar senast år 2010. Utredningens första delbetänkande "Alkolås – nyckel till nollvisionen",

2005-12-14

LS 0503-0462

SOU 2005:72 redovisades hösten 2005. Där framhålls bland annat att kommuner och landsting är viktiga aktörer när det gäller att öka användningen av alkolås då de är stora beställare av transporter, särskilt persontransporter. Alkolåsutredningen ska redovisa sina förslag till regeringen senast 1 juni 2006.

Som framgår av SLs remissyttrande följer bolaget utvecklingen inom området. Enligt förvaltningen får det ankomma på SLs styrelse att ta initiativ i frågan om införande av alkolås.

AB Storstockholms Lokaltrafiks styrelse har den 14 juni 2005 anfört att alkolåsutrustning finns tillgänglig från flera leverantörer och den används eller provas av flera trafikutövare. Några trafikhuvudmän har som krav att alkolås skall finnas i de bussar som används i den upphandlade trafiken.

SL är positiv till att använda alkolås i busstrafiken och följer utvecklingen inom området. Prov med alkolås i bussar finns med bland de projekt som SL vill genomföra. Det finns dock för närvarande inte några beslut om att prova eller föra in utrustningen i SLs busstrafik. Skälen till detta är flera:

- Alkoholtester görs av förarpersonal i dagsläget. SL kräver att all förarpersonal skall drogtestas dels vid nyanställning, dels slumpmässigt (10 % per år) och även vid större händelser där bussförarens agerande har haft betydelse. Drogtesten innebär, att förutom alkotest utförs test av att föraren inte använder otillåtna narkotiska preparat. Narkotikatesterna bedöms av SL att vara minst lika viktiga som alkotesterna.
- När det gäller busstrafik prioriterar Vägverket åtgärder som minskar antalet fortkörningar. Hittills visar de undersökningar som gjorts i busstrafiken, att fortkörningar är ett större problem än alkoholpåverkade förare.

Den höga andel alkoholpåverkade förare som man bedömer finns i biltrafiken är inte representativt för busstrafiken. SL delar Vägverkets bedömning och har hittills prioriterat åtgärder för att minska antalet fortkörningar. Bland annat provas ISA-teknik och planer finns att införa den i samtliga bussar. ISA är ett system som med hjälp av GPS och hastighetsdata från NVDB (Nationella vägdatabasen) kontinuerligt informerar föraren om vilken hastighetsbegränsning som gäller för den väg bussen framförs på. Föraren varnas av systemet om bussen kör för fort oavsett var fortkörningen sker.

- Det finns för närvarande inga rutiner utarbetade för hur alkolås skall hanteras. Det är viktigt att SL tillsammans med trafikutövare och deras personalorganisationer utformar de rutiner som skall gälla, innan alkolås provas eller införs.

2005-12-14

LS 0503-0462

För att kunna använda alkolås krävs att utrustningen är mycket tillförlitlig. Med de rutiner som gäller vid förarbyte i SL-trafiken, finns det risk för att förare inför resenärer, utpekade som alkoholpåverkade om utrustningen har ett tekniskt fel. På många busslinjer avlöses föraren vid en hållplats utmed linjen och detta görs med resenärer i bussen.

Alkohol i trafiken är ett stort problem och tekniken med alkolås har en mycket stor potential. Även om bussbranschen inte är lika drabbad som fordonstrafiken i övrigt innebär varje alkoholpåverkad bussförare en oacceptabel risk. Om alkolås ska införas är det viktigt att införandet sker kontrollerat och i samråd med berörda trafikutövare och deras personalorganisationer utan att andra prioriterade åtgärder/projekt för att öka säkerheten eftersätts.

Kd-ledamoten reserverade sig till förmån för sitt förslag att bifalla motionen.

”Trafiksäkerheten är mycket högt prioriterad av SL och det finns en total samstämmighet kring detta. I det dagliga arbetet för att försöka förverkliga nollvisionen krävs det många olika instrument och arbetet måste utföras med uthållighet på många olika fronter.

Det finns mycket som tyder på att efterlevnaden av hastighetsbestämmelserna är det viktigaste för att säkerställa säkerheten för bussresenärerna. Det får dock inte hindra SL från att vidta fler åtgärder som sammantaget kan innebära stora förbättringar.

Införande av alkolås inom SL-trafiken är ett av dessa medel som tar trafiksäkerheten ett steg åt rätt håll och bör därför bli standard snarast möjligt.

De drogtester som SL idag utför räcker inte. SL bör snarast genomföra ett prov med alkolås i bussar för att på det sättet utvinna erfarenheter innan det införs på bred front.”

Landstingsrådsberedningen behandlade ärendet den 14 december 2005.